

فراخوان مسابقه طراحی ارتقاء تدریجی سرپناه خودساخته در سکونتگاه های غیررسمی ایران

چتر معماری تا کجا گسترده است؟ آیا هر آن چه در این کشور ساخته می شود، از دانش، هنر، ذوق، سلیقه و زیبایی شناسی معمارانه بهره برده است؟ مسئولیت اجتماعی معماران چیست؟ و آیا آن ها می توانند نسبت به مسئولیت اجتماعی خویش بی اعتنا باشند؟ پاسخ به برخی از این پرسش ها تا حدودی آسان است:

چهره شهرها و روستاهای کشور گویای آن است که بسیاری از ساخت و سازها، از دانش معمارانه بی بهره اند و بخش چشم گیری از ساکنان این سرزمین در شرایط بدمسکنی به سر می برند. بر اساس داده های «طرح جامع مسکن کشور»، در سال ۱۳۹۱ حدود ۳۵ درصد از خانوارهای شهری زیر خط فقر بودند که در عمل امکان تصرف مسکن متناسب با خود را نداشتند. حدود ۸۰ درصد از واحدهای روستایی با مصالح کم دوام ساخته شده اند که با استاندارد زندگی در شرایط کنونی تناسب ندارند. حدود ۱۴ درصد خانوارها در یک اتاق و کمتر سکونت دارند. ۶۵۱۰۰ هکتار از محدودهای شهرها را بافت موسوم به فرسوده، با قطعه های ریزدانه، مصالح کم دوام و دسترسی نامناسب تشکیل می دهند. حدود ۱۱ میلیون نفر (۱۲،۵ درصد جمعیت کشور) در سکونتگاه های غیررسمی و خانه هایی ساکن هستند که باشتاب، در قطعه های کوچک و تنگ، با مصالح نامطمئن و ناپایدار ساخته شده اند. البته نمی توان گفت که این گونه از سرپناه های شهری فاقد هر گونه معماری هستند.

بسیاری از طرح های شهری و روستایی این بخش از جامعه را نادیده گرفته یا آن ها را بیرون انداخته اند. طرح هایی نیز که تا کنون به دنبال راه حل برای آن ها بوده اند، موفقیت اندکی داشته و در برنامه های خود، فقرا را در سلک نیازمندی می دیدند که با یاری دولت در طرح های انبوه سازی به سادگی خانه دار می شوند.

اما پاسخ به برخی دیگر از پرسش های پیش گفته، دشوار است، گویی جامعه معماران کشور، معماری ارزان قیمت را از دایره تفکر خود خارج کرده است. معماری از دیدگاهی به معنای ساخت و ساز باشکوه، گران قیمت و فراخ در فضاهای تجاری، اداری، خدماتی، فرهنگی و البته مجموعه های مسکونی با کیفیت با ساختمان های بزرگ و بلندمرتبه است! معماری لایه های میانه را دفترهای فنی، در تیراژ بالا تولید می کنند. پس لایه های تهی دست شهری که هزینه خورد و خوراک خود را به سختی تأمین می کنند، به زیر این چتر راه نمی یابند.

لایه های تهی دست تاکنون منتظر یاری دولت و حرفه مندان نایستاده و خودمسکن خویش را، خوب یا بد، آفریده اند؛ پس از این هم منتظر نمی مانند و راه خویش را خواهند رفت. آن ها گونه های از معماری را خلق کرده اند. آیا جامعه معماری کشور وظیفه ندارد که چتر پوششی خود را بر سر همه لایه های فقیر و غنی کشور بگستراند؟

این مسابقه کوششی در جهت گسترش چتر جامعه معماری کشور برای حمایت از سرپناه افشار کم درم آداس که با موضوع «ارتقاء تدریجی سرپناه خودساخته در سکونتگاه های غیررسمی ایران» برگزار می شود. مادر جایگاه حل مسئله حاشیه نشینی نیستیم. مافقط می خواهیم امکان گسترش این چتر را بر روی این ساکنان بی بهره از معماری فراهم کنیم؛ می خواهیم مسئولیت اجتماعی معماران را به عنوان مسئله ای مهم مطرح کنیم و این عرصه های مغفول را به دغدغه علاقه مندان حوزه معماری تبدیل کنیم. این مسابقه دومین مسابقه از مجموعه مسابقات معماری بوده و در آینده نیز مسابقات بعدی برگزار خواهد شد.

هدف

هدف ما از این مسابقه گفتگو و کسب تجربه برای ارتقاء تدریجی سرپناه در سکونتگاه های غیررسمی ایران با مشارکت ساکنان و بهره گیری از حکمت و تجربه محلی بر اساس نیازهای روز و تلفیق با خردمهندسی است؛ تا بتوان به پیشنهاداتی برای دستیابی تهی دستان شهری به سرپناهی ارزان، ساده، ایمن و در مقیاسی انسانی دست یافت.

موضوع مسابقه

طراحی ارتقاء تدریجی سرپناه خودساخته در سکونتگاه های غیررسمی ایران.

به منظور آشنایی شرکت کنندگان در مسابقه با ویژگی های اجتماعی، اقتصادی، شهرسازی و معماری محله ها در هریک از شهرهای معرفی شده جلسه آموزشی - توجیهی برای شرکت کنندگان در شهرهای فوق برگزار می شود. مراتب از طریق سایت معماران و تبلیغات محلی اعلام خواهد شد.

ضوابط طرح

- سطح اشغال متوسط عرف واحدهای محله
- دارای پایداری سازه ای
- بسته و محصور با بازشوهای تحت کنترل
- ایمن در برابر شرایط جوی، آتش سوزی، عایق نسبی در برابر تغییرات دمایی و سر و صدا
- ایمن در قبال تعرضات و مزاحمت های محیطی
- تعریف و طراحی سیستم و روش ابتکاری و خلاقانه ساخت، بر پایه برپاسازی سریع و آسان توسط افراد غیرمتخصص با استفاده از راهنمایی یا آموزش مختصر
- تطبیق طرح با اقلیم مفروض و سازگار با محیط زیست
- تأمین فضای زیست، فعالیت، و خواب برای خانواده ۴ نفره
- برخورداری از حوزه کوچک آشپزی
- تأمین سرویس های بهداشتی، حمام ها، و امکانات شستشوی لباس
- تأمین ورودی های برق، آب آشامیدنی، و خروجی فاضلاب
- پیش بینی و طراحی الکوی تکرار و تکثیر و تشکیل مجموعه اقامتگاهی با هدف تقویت پیوندهای همسایگی، تشویق فعالیت های جمعی و ارتقاء انسجام اجتماعی ضروری است.

ترجیحات و امتیازات در ارتقاء تدریجی سرپناه

- پس از اعلام فراخوان و ثبت نام در یکی از محلات موضوع مسابقه، گفتگو با شورای محله، بازدید با همراهی شورای محله و آشنایی با اقلیم، تجربه محلی، فرهنگ ساکنان و روش های ساخت می تواند در کیفیت طراحی، انتخاب واحد مناسب و تکرار پذیری آن مؤثر باشد. ترجیحات دیگر عبارتند از:
- استفاده از مواد و مصالح و عناصر محلی یا بازبافتی
- قابلیت تقسیمات ثابت یا تنظیم پذیر هر چه بیشتر فضای داخلی در سطح و در ارتفاع
- تأمین تقسیمات ریز و خرد فضاهای هر چه بیشتر برای کاربردهای متنوع و برای طبقه بندی و نگهداری وسایل و لوازم
- پیش بینی و تأمین امکان اشتغال خانگی در فضای سرپناه
- امکان تکرار پذیری طرح ارتقاء

ثبت نام

- ثبت نام رایگان شرکت در مسابقه، از ۱۴ مهر ماه حداکثر تا ۱۳۹۷/۰۸/۱۲ از طریق درج اطلاعات در فرم مخصوص در وب سایت www.memarnet.com صورت می پذیرد.
- پس از ثبت نام، کد شناسایی برای اشخاص و گروه های شرکت کننده صادر و جهت درج در کادر مربع ۳×۳ در بالا سمت راست کلیه شیت های تحویل نهایی به شرکت کنندگان اعلام می شود.
- قید نام و دیگر اطلاعات مربوط به شرکت کنندگان در شیت های معرفی طرح ها ممنوع است.
- ثبت نام به دو شکل انفرادی و گروهی امکان پذیر است. در ثبت نام گروهی اعلام نام و شماره تماس نماینده گروه الزامی است و برگزار کننده صرفاً با نماینده گروه در ارتباط خواهد بود.
- ثبت نام به صورت گروه بین رشته ای (معماری، شهرسازی، جامعه شناسی، اقتصاد، عمران...) به منظور تجربه گروهی امتیاز محسوب می شود.

مدارک تحویل

- بر اساس شیوه نامه ریزی شده برای قضاوت، و انتشار آثار؛ تحویل مسابقه «طراحی ارتقاء تدریجی سرپناه خودساخته در سکونتگاه های غیررسمی ایران» صرفاً به صورت الکترونیکی و از طریق ارسال به ایمیل آدرس nonarch@memarnet.com صورت می پذیرد.
- کلیه اطلاعات تعیین شده باید در فرمت PDF و با کیفیت حداقل ۱۵۰ DPI و حجم حداکثر ۲۰ مگابایت در ۴ شیت مربع در ابعاد ۵۰×۵۰ سانتیمتر ارائه شود.
- طرح هایی که ضوابط تحویل را مراعات نکنند توسط مدیر مسابقه از چرخه ای داوری حذف خواهند شد.
- نامگذاری فایل PDF ارسالی با کد چهار رقمی شرکت در مسابقه الزامی است. هر فرد تنها امکان ارسال یک طرح را دارد.
- برای ثبت نام به تارنمای معماران در www.memarnet.com آدرس مراجعه نمایید.
- مدارک تحویل مسابقه «ارتقاء معماری سرپناه خودساخته حداقل» عبارتند از:

- . توضیحات پروژه به میزان حداکثر ۵۰۰ کلمه با و درج مناسب در ۴ شیت فوق
- . ایدئوگرام های طرح
- . ایدئوگرام های ایده همسایگی در صورت لزوم
- . ترسیمات سه بعدی حداقل دو مورد
- . پلان یا پلان ها در مقیاس ۱:۵۰
- . حداقل دو برش عمودی در مقیاس ۱:۵۰
- . دو نما در مقیاس ۱:۵۰ یا مشخص کردن مصالح مورد نظر
- . ایدئوگرام های کارکرد اقلیمی طرح در صورت لزوم
- . جزییات اجرایی و اتصالات
- . سایر اطلاعات فنی بنا به اقتضای طرح

تماس با ما

در صورتی که شرکت کنندگان پرسشی در رابطه با برگزاری مسابقه داشته باشند، می توانند از طریق تلفن ۰۲۸۲۸۰۲۷۰ یا از طریق پست الکترونیکی تارنمای معماران به نشانی های روبرو تماس حاصل فرمایند.

www.memarnet.com
Telegram@nonarcharch
nonarch@memarnet.com

دبیرخانه مسابقه: بلوارمیدان، میدان مادر، برج بیژن، طبقه ۱۲، واحد ۱

جوایز

- . به هریک از ۳ طرح برگزیده در هر کدام از محله ها، مبلغ ۳۰ میلیون ریال جهت ارتقاء معماری پرداخت و به بهترین ارتقاء معماری در هر محله مبلغ ۵۰ میلیون ریال نیز پس از اجرای ارتقاء به طراح پرداخت خواهد شد.
- . به طرح های برگزیده دوم و سوم در هر مرحله نیز جوایزی اهدا می شود.

داوران «محله چهارده معصوم نیشابور»
۱۳۹۷ ماه
پوشش رضایی - معتمد محله چهارده معصوم
حسین فداییان - معتمد محله چهارده معصوم
سازا فرید - معمار، مدرس دانشگاه معصوم
هدای مسلسلی - عمران، شهردار سابق
هدای نیرآبادی - CKA، معمار، مدرس سابق
داور جایگزین: معمار، مدرس دانشگاه
آناهیتا زنده دلان - معمار، مدرس دانشگاه

حامیان
شرکت بازآفرینی شهری ایران
نشر چشمه نشر ایران
همسایه
UNHABITAT
شهرسازی و معماری

تقویم مسابقه
اعلام فراخوان: ۱۴ مهر ۱۳۹۷
نشست هئاتمنی شنبه ۲۳ مهر تهران ۳۰ مهر زاهدان ۶ آبان ۱۳۹۷
پایان زمان ثبت نام: ۱۲ آبان ۱۳۹۷
تحویل طرح ها: نیشابور ۲۸ آبان و زاهدان ۱۲ آذر

مراسم اعلام نتایج و اهدا جوایز: ۲۹ بهمن ۱۳۹۷
تاریخ ها غیر قابل تمدد است

دیگر مقررات و اطلاعات

- تمامی مسئولیت های مرتبط با اصالت آثار بر عهده ارائه کنندگان آثار خواهد بود.
- مالکیت مادی و معنوی آثار برای طراحان محفوظ بوده اما برگزار کننده حق انتشار الکترونیک و با جایی آثار در نشریات یا در قالب کتاب و برگزاری نمایشگاه از طرح ها را با قید نام طراحان هر اثر خواهد داشت.
- برگزاری نمایشگاه آثار برگزیده، در صورت امکان و با استفاده از فایل های ارسالی است.
- مناسب خواهد بود، براساس راهنمای انجام شده، با دبیرخانه مسابقات معماری وزارت راه و شهرسازی، این مسابقه لزوماً در شمول مسابقات حوزه این دبیرخانه قرار نداشته ولی بطور داوطلبانه در دبیرخانه ثبت شده و خود را اعلام به مراعات این نامه مسابقات معماری و شهرسازی می داند.
- پایان اجرای ارتقاء سرپناه: نیشابور محله چهارده معصوم، ۳ بهمن ۹۷ - زاهدان محله شیرآباد، ۱۷ بهمن ۹۷
- پایان اجرای ارتقاء سرپناه: نیشابور محله چهارده معصوم، ۳ بهمن ۹۷ - زاهدان محله شیرآباد، ۱۷ بهمن ۹۷
- حکامان محلت ثبت رسیدگی به مشکلات در دبیرخانه یک هفته پس از اعلام نتایج است